

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษา ลักษณะผู้นำของผู้บังคับบัญชาและความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาของผู้ใต้บังคับบัญชาของโรงงานผลิตเครื่องประดับเงินในจังหวัดนครปฐม โดยมีขอบเขตและวิธีการศึกษาดังนี้

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือหัวหน้าแผนก ในส่วนฝ่ายผลิตของโรงงานผลิตเครื่องประดับเงิน 4 แห่ง ในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 76 คน (แผนกบุคคล Ever Shiny Jewelry Creation Co., Ltd., Leader Gems & Jewelry Co., Ltd., Inthron Co., Ltd. และ Ting Fair (Thailand) Co., Ltd., 10 มีนาคม 2547) โดยจะศึกษาประชากรทั้งหมด

สถานประกอบการ	จำนวน
Ever Shiny Jewelry Creation Co., Ltd.	38
Leader Gems & Jewelry Co., Ltd.	18
Inthorn Co., Ltd.	12
Ting Fair (Thailand) Co., Ltd.	8
รวมทั้งสิ้น	76

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยลักษณะผู้นำ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตั้งความคาดหวังในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านสนใจความรู้สึกรักของผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความน่าไว้วางใจของผู้ใต้บังคับบัญชา และความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาของผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมจากใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากหัวหน้าแผนก ในส่วนฝ่ายผลิตของโรงงานผลิตเครื่องประดับเงิน 4 แห่งในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 76 คน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือวารสารสิ่งพิมพ์ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีแจกแบบสอบถามให้หัวหน้าแผนก ในส่วนของฝ่ายผลิตของโรงงานผลิตเครื่องประดับเงิน 4 แห่งในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 76 ชุด และได้รับกลับคืนมาครบจำนวน 76 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้ง 76 ชุด ก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบตอบด้วยตัวเอง (Self-Administered Questionnaire) เพื่อวัดลักษณะผู้นำของผู้บังคับบัญชาด้านต่าง ๆ ตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา และวัดความพึงพอใจในงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้านการบังคับบัญชา โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสและระยะเวลาการปฏิบัติงาน ลักษณะของการตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เลือก จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับ เพศและระดับการบริหารของผู้บังคับบัญชาโดยตรง ลักษณะของการตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เลือก จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นการวัดลักษณะผู้นำของผู้บังคับบัญชาตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแบ่งลักษณะผู้นำเป็น 4 ด้าน คือ ด้านตั้งความคาดหวังในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านสนใจความรู้สึกรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านความน่าไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา ข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามรูปแบบผู้นำที่ บริษัท รีครูท จำกัด (1984) (Recruit Co., Ltd., (1984) cited in Wang and Satow, 1994) เป็นผู้พัฒนาขึ้นมา

ลักษณะของการตอบแบบสอบถาม เป็นการเลือกตอบโดยให้ค่าคะแนนดังนี้

น้อยมาก	ให้ค่าคะแนน 1
น้อย	ให้ค่าคะแนน 2
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 3
มาก	ให้ค่าคะแนน 4
มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน 5

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) วัดลักษณะผู้นำด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. ลักษณะผู้นำด้านตั้งความคาดหวังในตัวผู้บังคับบัญชา จำนวน 10 ข้อ (1-10)
2. ลักษณะผู้นำด้านสนใจความรู้สึกรู้สึกของผู้บังคับบัญชา จำนวน 14 ข้อ (11-24)
3. ลักษณะผู้นำด้านให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้บังคับบัญชา จำนวน 10 ข้อ (25-34)
4. ลักษณะผู้นำด้านความน่าไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา จำนวน 12 ข้อ (35-46)

ส่วนที่ 4 เป็นการวัดความพึงพอใจด้านการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา โดยใช้แบบสอบถามของคริสตุล สังก์ศรี (2541) จำนวน 28 ข้อ เป็นการเลือกตอบโดยใช้มาตราของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจำนวน 76 ชุด นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ และประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยแยกวิเคราะห์เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษานำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยแยกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

2. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับ เพศและระดับการบริหารของผู้บังคับบัญชาโดยตรงลักษณะของการตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษานำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแยกตามเพศและระดับการบริหารของผู้บังคับบัญชาโดยตรงลักษณะของการตอบแบบสอบถาม

3. แบบสอบถามวัดลักษณะผู้นำของผู้บังคับบัญชาตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชา ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับลักษณะผู้นำทั้ง 4 ด้านแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือลักษณะผู้นำในระดับต่ำมาก ลักษณะผู้นำในระดับต่ำ ลักษณะผู้นำในระดับปานกลาง ลักษณะผู้นำในระดับสูง และลักษณะ

ผู้นำในระดับสูงมาก โดยแบ่งช่วงระดับลักษณะผู้นำด้วยวิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

จากการพิจารณาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้แบ่งระดับลักษณะผู้นำด้านทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 4.21 – 5.00	สูงมาก
คะแนนตั้งแต่ 3.41 – 4.20	สูง
คะแนนตั้งแต่ 2.61 – 3.40	ปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 1.81 – 2.60	ต่ำ
คะแนนตั้งแต่ 1.00 – 1.80	ต่ำมาก

ดังนั้น เมื่อต้องการทราบว่าผู้บังคับบัญชาของฝ่ายผลิตของโรงงานผลิตเครื่องประดับเงิน 4 แห่งในเขตจังหวัดนครปฐม มีลักษณะผู้นำด้านต่างๆ ในระดับใด ให้พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยว่าอยู่ในระดับใด

4. แบบสอบถามการวัดความพึงพอใจด้านการบังคับบัญชาของผู้ได้บังคับบัญชา โดยผู้ศึกษาได้ให้คะแนนตามลักษณะของคำถาม ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนนของคำถาม	
	ความหมายทางบวก	ความหมายทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

และพิจารณาระดับความพึงพอใจในงานแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาในระดับต่ำมาก ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาในระดับต่ำ ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาในระดับปานกลาง ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาในระดับสูง และความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาในระดับสูงมาก โดยแบ่งช่วงระดับความพึงพอใจด้วยวิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

จากการพิจารณาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้แบ่งระดับความพึงพอใจในงานดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 4.21 – 5.00	สูงมาก
คะแนนตั้งแต่ 3.41 – 4.20	สูง
คะแนนตั้งแต่ 2.61 – 3.40	ปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 1.81 – 2.60	ต่ำ
คะแนนตั้งแต่ 1.00 – 1.80	ต่ำมาก

ดังนั้น เมื่อต้องการทราบว่าหัวหน้าแผนกในฝ่ายผลิตมีความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาของผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายผลิตของโรงงานผลิตเครื่องประดับเงิน 4 แห่งในเขตจังหวัดนครปฐมในระดับใด ให้พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยว่าอยู่ในระดับใด

ก่อนเก็บข้อมูลจริง ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง ซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายผลิต จำนวน 5 คน เพื่อเป็นการทดลองว่าคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามสามารถสื่อภาษาได้เข้าใจตรงตามที่ต้องการ

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และระยะเวลาการปฏิบัติงาน
2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้อธิบายระดับความคิดเห็นที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ